

Horváth István

Milyen messze van Dánia? Egy dániai tanulmányút tapasztalatainak hasznosíthatósága egy országos szakkönyvtárban

2013 tavaszán egy egyhetes tanulmányúton ismerkedhettem a dán könyvtári rendszer működésével Koppenhága és Roskilde könyvtáraiban, valamint könyvtári szervezeteknél, az NKA és az IKSZ támogatásának köszönhetően. A közvetlen gyakorlati tapasztalatok, eszmecserék, alátámasztották a szakirodalomban megjelenő pozitív képet a dán könyvtári rendszerről, de vajon mi hasznosítható ezekből egy hazai szakkönyvtárban?

Hol jártunk?

A tanulmányútra való felkészüléshez Németh Márton szakdolgozata [1] nyújtott megfelelő alapokat. Így már az utazás előtt világossá váltak azok a területek, amelyeken merőben eltér a dán rendszer a magyartól. Ez a kérdés egyébként a dán kollégákkal folytatott beszélgetések során is több alkalommal felmerült. A válasz mégsem egyszerű. Egyrészt hasonló problémákkal küzdenek, hasonló feladatokat látnak el, hasonló a rendszer felépítése is (nagy vonalakban), mint a magyar, másrészt viszont komoly eltéréseket, megközelítésbeli különbségeket találhatunk. Természetesen, pár nap, könyvtáranként/intézményenként néhány óra, csak felvillantani tudja a rendszer, az intézmények működését, de ezek az ízelítők már összeállhatnak egy olyan képpé, amely hűen mutatja be a dán könyvtári rendszer legfontosabb sajátosságait. Ezen kívül a közvetlen kommunikáció segítségével még pontosabb, vagy inkább személyesebb benyomásokra, információkra tehetünk szert, mélyebben megismerve a működést.

A dán szakmai tapasztalatokat Dr. Horváth Sándor Domonkos (igazgató, Dr. Kovács Pál Megyei Könyvtár és Közösségi Tér, Győr), Dr. Keveházi Katalin (igazgatóhelyettes, Szegedi Egyetem Klebelsberg Könyvtár, Szeged), és Dr. Varga Katalin (igazgató, Országos Pedagógiai Könyvtár és Múzeum, Budapest) részvételével elemezhetjük. Különböző könyvtárakból érkezünk, így a szakmai program összeállítása során igyekeztünk a lehető legteljesebb keresztmetszetet átfogni a rendkívül összetett, sokszínű, ugyanakkor meglepően egyszerűen működő dán könyvtári rendszerből.

A hivatalos program a következő intézményeket ölelte fel [2]: Királyi Könyvtár és Információtudományi Akadémia (Det Informationsvidenskabelige Akademi = IVA – Royal School of Library and Information Science); Roskilde-i Központi [Megyei] Könyvtár (Roskilde Bibliotekerne – Central Library, Roskilde); Dán Kulturális Ügynökség (Kulturstyrelsen – Danish Agency for Culture); Dán Elektronikus Könyvtár (Danmarks Elektroniske Fag- og Forskningsbibliotek = DEFF – Denmark's Electronic Research Library); Királyi Könyvtár – Nemzeti Könyvtár (Det Kongelige Bibliotek – Danmarks Nationalbibliotek – The Royal Library – National Library of Denmark); Királyi Könyvtár – Egyetemi Könyvtári részének, Bölcsészeti Fakultás Könyvtára (Det Kongelige Bibliotek – Danmarks Nationalbibliotek og København Universitetsbiblioteket- Det Humanistiske Fakultetsbibliotek – The Royal Library – National Library of Denmark and Copenhagen University Library – Faculty Library of Humanities); Olvasási Problémákkal Küzdők Országos Dán Könyvtára (Nationalbibliotek for mennes-ker med læsevanskeligheder = NOTA – Danish National Library for Persons with Print Disabilities); Közigazgatási Könyvtár (Det Administrative Bibliotek = DAB – The Administrative Library).

A hivatalos programon túl meglátogattunk még egy kisebb városi könyvtárat: Dragør Városi Könyvtár (Biblioteket i Dragør – Dragør Library).

Ahogy Németh Márton fent említett dolgozatában is kiemeli, a könyvtári rendszer működését, az adott társadalmi-gazdasági-kulturális környezetében szükséges vizsgálni, főleg azért, mert a skan-

dináv és azon belül a dán környezet nem igazán egyezik a magyarral, sőt valljuk be: inkább markánsan különbözik. Ezért ezekre az eltérésekre fokozott figyelmet érdemes fordítani, a tapasztalatok implementálási kísérleténél, ha erre vállalkozunk. Mivel a dán modell nagyon jól működőnek látszik, mindenképpen érdemes elgondolkodni azon, mi alkalmazható belőle nálunk.

A feltűnő eltérések

Ha messziről vizsgáljuk a rendszert, először a hasonló vonások tűnhetnek fel: a közkönyvtárak finanszírozásának mértéke alapvetően a helyi önkormányzatok döntésén múlik. Az állam csak a központi szolgáltatásokat és a központi fejlesztési programokat finanszírozza, természetesen a könyvtári törvény [3] adta mozgástéren belül. Eszerint: *„A könyvtári törvény előírja, hogy minden településen kell lennie egy könyvtárnak, külön szervezeti egységgel a felnőtt és a gyermekirodalomnak, ingyenes és egyenlő hozzáférést biztosítva a polgároknak az összes médiatípushoz, beleértve az ingyenes internet-hozzáférést. Ez biztosítja az egységes és magas színvonalú szolgáltatást a polgárok számára az ország egész területén.”*

Ez már nem igazán fedi a magyar szabályozást, bár alapelveiben mintha megegyezne, az úgynevezett magyar könyvtári törvénnyel: [4] „54 § (1) e) helyben nyújtott alapszolgáltatásai ingyenesek”. Ha még tovább megyünk, és rátalálunk arra a részre, amely deklarálja, hogy a könyvtárak közötti együttműködésnek (és itt már nemcsak a közkönyvtárról van szó, hanem az összes könyvtárról!) úgy kell megvalósulnia, hogy az összes könyvtár állománya kereshető legyen a „bibliotek.dk” címen, és bármely olvasó, bármely könyvtárból igényelhesen dokumentumot, napi szállítással, akkor – meglátásom szerint – azonosíthatjuk az egyik legfontosabb lényegi különbséget.

A hangsúlyok a használói igények legteljesebb kielégítésén vannak, a teljes rendszer segítségével, a használó által elérhető intézményben. A dokumentum mozog, nem a felhasználó. Mindez a lehető legtakarékosabb módon, a használó számára ingyenesen. A rendszer egyes elemeinek (intézményeinek) – saját szerepüknek megfelelően – a rendszer működését, az együttműködést kell biztosítaniuk. A fentiek tükrében már felmérhető az a probléma, hogy a dán működési modellből át-emelhetők-e egyáltalán „jó gyakorlatok”?

Adalékként még megemlítem azt az általános (több meglátogatott könyvtárban is megfogalmazott) trendet, miszerint nagyobb arányban csökkentették a használók számára biztosított asztali PC-k számát, mert nagyobb igény volt a saját eszközök (laptop, táblagép) használatának lehetővé tételére (töltő csatlakozás, wifi). Nyilván ennek a trendnek az itthoni megjelenésére is kell egy kis időt hagyni, mert nálunk még nem ez a jellemző, de nem árt figyelni rá.

A megvalósíthatónak látszó elemek

Nyilván a fenntartói szándék és nyomás a saját bevételek növelésére, ellentétes a beiratkozási ingyenesség bevezetésével, ugyanakkor, ha a beiratkozási bevételek arányát tekintjük a teljes bevételhez képest, akkor érdemesnek látszik átgondolni ezt a kérdést is, hiszen a magyarországi könyvtárakban a teljes működési bevétel, az összes bevétel 6-15%-a volt a 2000–2011 közötti időszakban [5].

Valamint ezzel a lépéssel pont egy olyan társadalmi réteg könyvtárhasználatát lehetne ösztönözni, amelynek a legnagyobb szüksége lenne a könyvtárak szolgáltatásaira. Sajnos, ennek megvalósíthatóságát illetően, kétségeim vannak. Hiszen, például az ODR-támogatások folyósítása, a rendszer működésének finanszírozása mennyire akadozik, és a támogatás mértéke évről évre csökken, holott épp egy hatékony, együttműködésre épülő modellt működtetne.

Központi szándék és ösztönzés hiányában, az erős, mély együttműködés megvalósítása nem életszerű, de ha az intézmények érdekelték benne, ilyen irányban is elindulhatnak pozitív folyamatok.

Az a trend már az itthoni gyakorlatban is megjelent, hogy a könyvtár mint szociális, tanulási, kulturális hely/tér fontos tényezővé válhat, kényelmes, korszerű infrastruktúrát biztosítva a használóknak. Még nem épült be annyira a köztudatba, és még nem minden könyvtár gyakorlatában jelenik meg (akár objektív okok miatt), de ez az út – ha a társadalom elfogadja –, működőképes lehet. Az már kérdéses, hogy a jelenlegi finanszírozási, szabályozási környezet [6] lehetővé teszi-e ennek kialakítását, fenntartását. E nélkül viszont nincs, nem lehet igazi vonzereje a kínált szolgáltatásnak. Holott e nélkül nehezen érhető el, hogy a használók a

könyvtárba menjenek, például internetezni. Márpedig Dániában – ahol az internet-ellátottság 90%-os volt 2012-ben [7] – tele vannak a könyvtárak internetező felhasználókkal, míg Magyarországon – ahol 65%-os az ellátottság –, még nem jellemző ilyen tömeg. Nyilvánvaló, hogy a megfelelő infrastruktúrával ellátott nagyobb olvasótermek mellett, a kisebb csoportoknak megfelelő nyitott és zárt terek kialakítása, vonzó programok, vendéglátási lehetőség (büfé, kávéház), flexibilisen alakítható környezet, és a megfelelő kompetenciával rendelkező támogató személyzet (a könyvtárosok), mind-mind olyan feltételek, amelyek külön-külön is elősegíthetik egy ilyen jellegű könyvtári szolgáltatás térnyerését, de csak együttesen fejtik ki azt a szinergikus hatást, ami komoly vonzerőt gyakorolhat.

Természetesen, az általánosan megfogalmazott trendek másképp érvényesülhetnek a közkönyvtárakban, illetve a szakkönyvtárakban, és ezeken a kategóriákon belül a helyi speciális igényeknek és lehetőségeknek a figyelembevételével is árnyalni kell még a fejlesztéseket, de ezeknek a trendeknek teljes figyelmen kívül hagyása hiba lenne.

A meglátogatott intézmények – szubjektív szemmel [8]

Királyi Könyvtár és Információtudományi Akadémia és Könyvtára

Éppen 2013 tavaszán vált a Koppenhágai Egyetem részévé (fogalmazhatnák úgy is: vesztette el önállóságát), és készült az augusztusi 8. COLIS (Conceptions of Library and Information Science – Könyvtár- és Információtudományi Koncepciók) konferenciára [9]. E két fontos feladat mellett is szakítottak időt fogadásunkra. Oktatási programjukban nagy mennyiségű projektmunkát várnak el a diákoktól. Komoly nemzetközi kapcsolatokkal és tanuló létszámmal rendelkeznek, izgalmas oktatási területekkel, amelyek nemcsak a könyvtári területre, hanem a versenyszférában történő elhelyezkedésre is alkalmas ismeretekkel vértetik fel a tanulókat (pl. kulturális közvetítés – Cultural Mediation). A könyvtár – hagyományos terei mellett –, kisebb csoportoknak alkalmas tanulási területeket is biztosít használóinak. Szakkönyvtári feladata mellett nyilvános könyvtárként is működik.

A Roskilde-i Központi Könyvtár

A látogatás során egy nagyon nyitott, praktikus, vonzó intézményt ismerhettünk meg. Érdekes kon-

cepciókkal, együttműködéssel a helyi monostorral, múzeumokkal (*Rock Múzeum, Roskilde Cathedral*), rendezvényekkel (pl. *Roskilde Festival*) 7/24 órás szolgáltatású visszavétellel, automata osztályozó rendszerrel. Figyelemre méltó kezdeményezésként értékeltem a zenei sarkot. Itt egy mini színpad (10 négyzetméter), világítással, szintetizátorral, és egy kényelmes ülgarnitúra áll a használók rendelkezésére, egyéni produkcióik kipróbálására. A térség központi könyvtáraként, a hozzá tartozó 18 fiókkönyvtár mellett, a bibliobuszos szolgáltatást is működteti. Évi 600 000 látogató, 731 000 dokumentum, 1 millió feletti kölcsönzés, saját fejlesztésű helyi közösségi oldallal [10]. Dinamikus, folyamatosan fejlődő, átalakuló, innovatív intézmény benyomásával gazdagodva búcsúztunk tőlük.

Dán Kulturális Ügynökség

Ez a szervezet nehezen értelmezhető a magyar struktúrárt ismerve. A *Kulturális Minisztérium* égisze alatt működik. Feladatai nagyon szerteágazóak, átfogják a vizuális és az előadó-művészetet, a zene, az irodalom, a múzeumok, a történelmi és kulturális örökség területét. Kiterjed tevékenysége a műsorszórásra, a könyvtárakra és minden egyéb nyomtatott és elektronikus médiára. Működése nemcsak belföldi, hanem a nemzetközi kapcsolatokban is meghatározó. Legfontosabb szerepét talán úgy határozhatjuk meg: a művészet és kultúra értékeinek megjelenítése, artikulálása, a megőrzés elősegítése, fejlesztése a helyi és más társadalmi szinteken, valamint a nemzetközi kapcsolatokban. Ehhez négy speciális szakmai csoportot hoztak létre: 1. Könyvtárak, média és digitalizálás, 2. Kulturális örökség és építészet, 3. Kulturális intézmények, támogatások, folyó kiadások, 4. Művészetek finanszírozása.

Az első csoport felelős a könyvtári (média [tv, rádió, újságok], és digitalizálás) terület törvényi szabályozásáért, a fejlesztési alapok elosztásáért.

Az ügynökség kezel számos központi könyvtári feladatot, kiemelve a *bibliotek.dk* rendszert és az ahhoz kapcsolódó szállítási, logisztikai feladatokat, valamint a könyvtári törvényben előírt adminisztrációs tevékenységet. Továbbá a könyvtári terület fejlesztési feladatait koordinálja, az azokhoz kapcsolódó támogatási rendszereket működteti és felügyeli. Mindezek mellett az ügynökség biztosítja még a titkársági feladatokat a Dán Elektronikus Könyvtár, valamint több fejlesztési projekt számára is.

Dán Elektronikus Könyvtár

Ez az intézmény talán megfeleltethető az EISZ-nek (Elektronikus Információs szolgáltatás), persze nem teljes mértékben. 1998–2002-ig mint projektszervezet tevékenykedett (27 millió dán koronából), három minisztérium (Kulturális, Tudományos és Felsőoktatási, valamint a Gyermekek és Oktatási Minisztérium) finanszírozásában, 2003-tól döntöttek véglegesítéséről. A finanszírozási modell megmaradt, de évi 2,7 millió koronás kerettel gazdálkodnak, ami a titkárság licenceire és fizetésére, kisebb szolgáltatásokra, konferencia-részvételre, illetve a nemzetközi kapcsolatokra fordítható [11]. Tehát a licencdíjakhoz nem adnak támogatást, azokat az intézményeknek kell megfizetni.

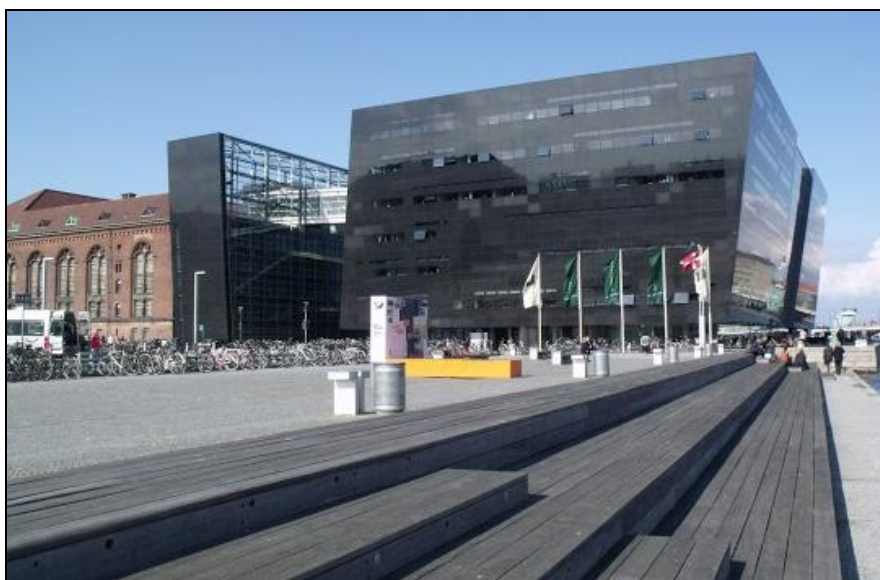
Részt vesznek az Open Access fejlesztésekben, digitalizálási együttműködésekben. A költségvetési megszorítások negatív hatásait megpróbálják kiegyenlíteni új szolgáltatások, új partnerek keresésével, az üzleti oldalnak nyújtott szolgáltatások segítségével, további források bevonásával. Ezekről függetlenül, az intézmény jelenlegi és a jövőbeli legfontosabb feladata, az intézmények számára végzett konzorciumi licenckezelés.

Királyi Könyvtár – Nemzeti Könyvtár

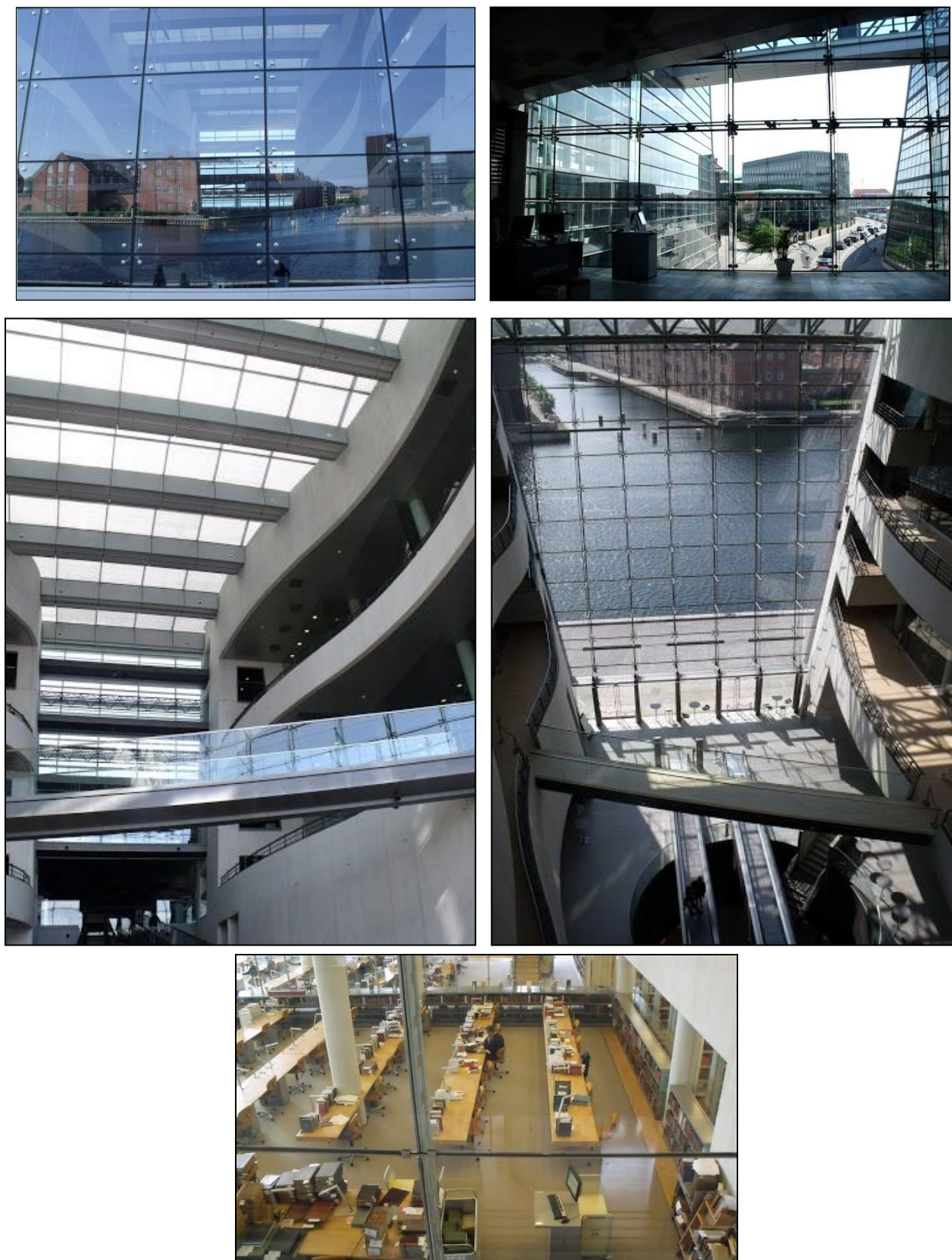
Nemzeti könyvtárként, az intézmény legfőbb feladatai közé tartozik a dán dokumentumállomány hosszú távú megőrzése. A két köteles példányból egyet ők kapnak, a megőrzési feladatuk ellátására.

A másikat az Aarhus-i Nemzeti Könyvtár [12] kapja szolgáltatási feladataira. Együttműködésben a DBC [13] vállalattal szerkesztik a nemzeti bibliográfiát és az azon alapuló lelőhely-nyilvántartást (DanBIB). Emellett kölcsönöz, digitalizál, helyben használatot is biztosít az intézmény. Az 1999-ben épült, új reprezentatív szárny (Fekete Gyémánt – The Black Diamond – Den Sorte Diamant), központi helyen és hangsúlyos megjelenésével ad nyomatékot a könyvtári funkcióknak; ráadásul, az előzőekben említett új funkciókkal, első osztályú étteremmel, kávézóval, hatalmas természetes fényvel elárasztott olvasótermekkel felszerelve. Érdekes információkat kaptunk kísérőnkéntől, Steen Bille Larsen igazgatóhelyettestől. Az épület még nincs 15 éves, de már számos változtatást végeztek el. Például a bejáratnál szemben lévő könyv-, és ajándékboltot úgy alakították át, hogy oda helyezték a központi információs pultot, ugyanis mindenki ott kért információt, az árusításból tervezett bevétel pedig jócskán elmaradt a várttól. A kölcsönző pultokat is átalakították, ott technikai információs pontot hoztak létre, ahol az önkiszolgáló kölcsönzésben, valamint a hálózati csatlakozásban segítő könyvtárosok állnak szolgálatban (1., 2. ábra).

A látogatás során bepillantást nyerhettünk az intézmény egy érdekes digitalizálási projektjébe, amely az EOD (*eBooks on Demand – Elektronikus Könyvek Igény Szerint*) [14], tipikus dán verziója: dán könyvek (1701–1900) digitális változata – igény szerint – ingyenesen [15].

1. ábra A Királyi Könyvtár – Nemzeti Könyvtár – A fekete gyémánt épülete – The Black Diamond – Den Sorte Diamant

2. ábra A Királyi Könyvtár

Királyi Könyvtár – Egyetemi Könyvtári részének Bölcsészeti Fakultása

A szervezetileg a Királyi Könyvtárhoz tartozó, de annak Egyetemi Könyvtári részét alkotó könyvtár a város új egyetemi kampuszán található. Itt ízelítőt kaptunk a dokumentumraktározás csúcstechnikájából, és a Királyi Könyvtár – nem egyszerű –, szervezeti felépítéséből. Az új (1996–97-ben épült) intézmény már átesett egy bővítésen (2005–2008), az elmondottak szerint, az eredeti tervekhez képest, kissé csökkentett tartalommal. Hatalmas raktári kapacitás került kialakításra. A régebbi, a hagyományos (manuális) tömör raktár, automata (vízzel működő) tűzoltó rendszerrel, 7 emelet foglal el, 1,7 millió könyv, illetve periodikum helyezhető el itt. A modernebb rész – „csak” 5 emeletnyi, 1 millió könyvnek elegendő helytel – megtekintéséhez már a központi biztonsági szolgálatot kellett értesíteni. A bejutás zsilipes működésű kapukon keresztül történik. Itt az állandó hőmérséklet 12 fok, és a páratartalom is kontrollált. Az automata oltórendszer vízpára + nitrogén gáz, ami nem teszi tönkre a dokumentumokat tűz esetén. A tömör raktár elektromosan mozgatható, a világítás – természetesen automatikusan – csak a szétnyíló kocsik között kapcsolódik fel.

Érdekes megoldás a földszinti szabadpolcos tér rendje, hiszen a 2008 óta beszerzett dokumentumok nem valamilyen szakrendben, hanem a vásárlásuk időrendjében (leltári szám, numerus currens) kerülnek a polcokra.

Olvasási Problémákkal Küzdők Dán Országos Könyvtára (NOTA)

Ez az intézmény, tulajdonképpen, a szó hagyományos értelmében nem is könyvtár, illetve csak kis részében az; inkább egy kiadóvállalat, komoly támogatási szolgáltatásokkal. Több mint 45 ezer olvasójából 13 ezer feletti látássérült, 26 ezer diszlexiás. Egymillió feletti éves kölcsönzési számmal. Viszont itt rögtön érdemes megállni. Náluk a CD és Braille-dokumentum kölcsönzés azt jelenti, hogy elkészítik (CD esetén megszemélyesítik) a dokumentumot és elküldik a használónak (3. ábra). Nem kell visszaküldeni, mert az sokba kerülne! Azon kívül, hogy vásárolnak hangoskönyveket, hozzávetőleg 30 szerződéses narrátorral nagy számban készítenek is ilyeneket. Komoly a digitalizálási, valamint az informatikai fejlesztési munkájuk. Az olvasási nehézségek leküzdéséhez képregényeken alapuló szoftvereket fejlesztenek, példá-

ul olyan, amely a felolvasás mellett kiemeli az olvasott szövegrészt. Fontos részlegük a telefonos és számítógépes támogatás. Használóiknak sokrétű segítséget nyújtanak, amely nemcsak az általuk küldött tartalom, vagy webes szolgáltatás eléréséhez kapcsolódik, hanem a tartalom használatához igénybe vehető eszközök működtetéséhez is, illetve az információhoz jutás egyéb problémáiban is igyekeznek segíteni, megoldást találni.

3. ábra NOTA – CD/DVD másoló

Közigazgatási Könyvtár

Szintén egy meglehetősen speciális intézménnyel találkozhattunk. A központi kormányzat információs és dokumentumigényeinek kielégítését hivatottak teljesíteni. Kezdetben egyes minisztériumi könyvtárak látták el ezt a feladatot, ezek összevonásával jött létre mostani formája. A kormányzati kiadványok köteles példányainak kedvezményezettje és megőrzője. Természetesen, mint ahogy az eddig említett összes könyvtár, ez az intézmény is nyilvános könyvtárként működik, bárki beiratkozhat, kölcsönözhet. Az információs szolgáltatás viszont csak a kormányzati intézmények dolgozóinak jár.

Dragør Városi Könyvtár

A hivatalos programon kívül, minden előzetes bejelentés nélkül, hétköznapi felhasználóként látogattunk el a Koppenhága melletti kisvárosi könyvtárba. Az alig pár száz négyzetméteres könyvtárban is ugyanazok a szolgáltatások álltak rendelkezésre, mint amelyeket már megismertünk: minden regisztráció nélkül olvashattunk, izgalmas gyerekrészt, önkiszolgáló terminálok, és a többi könyvtárból érkezett dokumentumok átvételi pontja „pick-up point”. Valószínűleg több idős olvasójuk is van, mert külön öregbetűs („Magna Print”) polcot is találtunk; központi szolgáltatások, és helyi sajtóságok hatékony elegye (4. ábra).

Összefoglalás

Tanulságos és gondolatébresztő, lelkesítő és kicsit elszomorító élményt is átéltem a szakmai program során. Biztatónak éreztem a könyvtárhasználók tömegét, még akkor is, ha esetenként a hagyományos dokumentumok csak díszletként szolgáltak a korszerű információhordozók használatához. Az azért megnyugtató, hogy a masszív internet-használat és az értékes elektronikus információ-

hordozók mellett még komoly szerep jut a hagyományos könyveknek, dokumentumoknak is, egy ilyen fejlett könyvtári szolgáltatásokkal rendelkező rendszerben. A személyes beszélgetések során is egyértelműen kirajzolódott az az elv, hogy a helyi igényeknek megfelelően, akár hagyományos dokumentumokkal, akár elektronikus információhordozókkal segítsék a hozzájuk fordulókat. A közkönyvtáraknak fontos feladata a digitális írástudás terjesztése és fejlesztése. Minden könyvtárnál kiemelkedő szerepet szánnak a közös tanulás, kulturálódás, „tartalomfogyasztás” terének, a „harmadik hely” szerepének. Az erős, azonos (jó esetben magas színvonalú) központi szolgáltatások mellett, a helyi specialitások egyedi kielégítése révén, talán hatékonyan kielégíthetők a legkülönbözőbb használói igények is.

Az e-könyvkölcsönzés nehézségei [16], a digitalizálás és szerzői jog problémái ugyanúgy megoldatlanok, mint a világon mindenütt, de a stabil és jól működő ingyenes szolgáltatások megkerülhetlenné teszik a könyvtárakat a dán társadalomban a jelenben és a belátható jövőben, ezért a lehető legtöbb mintát érdemes lenne átvenni és alkalmazni.

4. ábra Dragør Városi Könyvtár – gyerekrésztleg

Irodalom és jegyzetek

- [1] NÉMETH Márton: Az északi országok könyvtárügye az új információs kor kihívásai között. Szakdolgozat. Szeged, SZTE BTK, 2005
<http://mek.oszk.hu/03400/03465/> Letöltve: 2013. 04. 25.
- [2] Az intézmények honlapjai:
IVA: Royal School of Library and Information Science: <http://www.iva.dk/english/>
Central Library, Roskilde: <http://www.roskildebib.dk/english>
Danish Agency for Culture: www.kulturstyrelsen.dk/english/
Denmark's Electronic Research Library: <http://www.deff.dk/english/>
The Royal Library – National Library: <http://www.kb.dk/en/>
The Royal Library – University Library, Humanities: <http://www.kb.dk/en/kub/fag/hum/>
NOTA – Danish National Library for Persons with Print Disabilities: <http://www.nota.nu/>
The Administrative Library: <http://dab.dk/introduction-in-english/introduction-in-english/>
Biblioteket i Dragør: <https://www.drabib.dk/web/arena/welcome>
Letöltve: 2013. 04. 25.
- [3] Könyvtárakra vonatkozó irányelvek
<http://kum.dk/english/Policyareas/Libraries/>
Letöltve: 2013. 06. 04.
- [4] 1997. évi CXL. törvény
http://net.jogtar.hu/jr/gen/hjegy_doc.cgi?docid=99700140.TV
Letöltve: 2013. 06. 04.
- [5] Magyar könyvtári statisztika
<http://ki.oszk.hu/content/magyarorszagi-konyvtarak-es-iskolai-konyvtarak-statisztikai-adatai-1998-2009>
Letöltve: 2013. 06. 04.
- [6] 1036/2012. (II. 21.) Korm. határozat a 2012. és 2013. évi költségvetési hiánycél biztosításához szükséges további intézkedésekről
http://jogszabalykereso.mhk.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=146733.590019&mobile=1
Letöltve: 2013. 06. 04.
- [7] Internet Usage in Europe 2012 – Internet használat Európában 2012
<http://www.internetworldstats.com/stats4.htm>
Letöltve: 2013. 06. 04.
- [8] Az intézményekről, szolgáltatásairól információkat a látogatás során elhangzott bemutató előadás, prezentáció, átadott ismertető anyagok, illetve informális eszmecsere során kaptunk. Ezek egy része az intézmények honlapjain is elérhető [2], de nem minden esetben, illetve esetenként csak dán nyelven.
- [9] COLIS 8. Konferencia
<http://www.iva.dk/english/colis8/>
Letöltve: 2013. 06. 04.
- [10] AgeForce – helyi közösségi oldal
<http://www.ageforce.dk/>
Letöltve: 2013. 06. 04.
- [11] Denmark's Electronic Reserach Library Annual Report 2011. Danish Agency for Culture, Copenhagen, 2012. 34 p.
ISBN 978-87-92681-39-3
<http://www.deff.dk/english/about/publications/>
Letöltve: 2013. 05. 25.
- [12] State and University Library, Aarhus
<http://en.statsbiblioteket.dk/>
Letöltve: 2013. 06. 04.
- [13] DBC
http://www.dbc.dk/english/about_dbc
Letöltve: 2013. 06. 04.
- [14] EOD
<http://www.books2ebooks.eu/hu>
Letöltve: 2013. 06. 04.
- [15] Danish books (1701–1900) on demand – at no charge
<http://www.kb.dk/en/nb/samling/dod/index.html>
Letöltve: 2013. 06. 04.
- [16] Dán e-bookkölcsonzó szolgáltatás:
<https://ereolen.dk/>
Letöltve: 2013. 06. 04.
- [17] MIKKELSEN, J. S.: The Library System in Denmark. Copenhagen, Royal School of Library and Information Sciences, 1997. 84 p. ISBN 87 7415 262 9

Beérkezett: 2013. VI. 17-én.

Horváth István

az Országos Idegennyelvű Könyvtár
főigazgató-helyettese.
E-mail: horvath.istvan@oik.hu